

**SAVAŞIN TÜRK EKONOMİSİ
ÜZERİNDEKİ MUHTEMEL
ETKİLERİNE KARŞI
ACİL EYLEM PLANI**

**GELECEK PARTİSİ
EKONOMİ KOORDİNASYON KURULU**

1 NİSAN 2026

**SAVAŞIN TÜRK EKONOMİSİ
ÜZERİNDEKİ MUHTEMEL
ETKİLERİNE KARŞI
ACİL EYLEM PLANI**

**GELECEK PARTİSİ
EKONOMİ KOORDİNASYON KURULU**

1 NİSAN 2026

SUNUŞ

ABD Başkanı Donald Trump'ın ilk döneminde işbaşına geldiği 2017 yılından itibaren yazdığımız makale ve kitaplarda, yaptığımız konuşmalarda dünyanın zaten sarsılmakta olan ekonomik ve siyasal düzenin büyük bir “Sistemik Deprem” içine girmekte olduğunu vurgulamış ve daha zor günlere hazır olunması gerektiği konusunda uyarılarda bulunmuştuk.

2016 yılında siyasi ahlak yasası ile ilgili görüş ayrılıkları dolayısıyla görevden ayrılmak zorunda kaldığımızda ülkenin finansal göstergeleri son derece sağlıklı, enflasyon (ÜFE yıllık 3.25; TÜFE yıllık 6.58) , faiz (haftalık repo %7.5) ve kur (dolar 2.85 TL) seviyelerde dengeye kavuşmuş, asgari ücrete yaptığımız %30 zam ile alt gelir grupları refahtan ciddi pay almaya başlamış, bütçe açıkları denk bütçe oluşturacak şekilde asgari düzeye inmiş, genç girişimci ve genç istihdamı teşvikleri ile gençlere yeni ufuklar açılmış, tarımda girdi maliyetleri kontrol altına alınmış, en önemlisi de ciddi yapısal reformlara başlanmıştı.

Ancak, tam da bizim “Sistemik Deprem” uyarısı yaptığımız aylarda Türkiye sistemin kendisini denetlemesi ve düzeltmesi yollarını tıkayan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçmiş, ekonomik karar vericiler de siyasi talimatların baskısı altında rasyonel politikaları uygulayamaz hale gelmişlerdi.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine tam olarak geçilen 2018 seçimlerinden 2023 seçimlerine kadar neredeyse en temel ekonomik ilkelere meydan okunarak sürdürülen politikalarla TCMB rezervleri ve yedek akçeler tüketilmiş, Sayıştay denetiminin tümüyle devre dışı kalmasıyla israf ve yolsuzluklar, dolayısıyla da bütçe açıkları artmış, tarım ve sanayi üretiminde dönüşüm sağlanamadığı gibi var olan alt yapı da daralma yaşanmaya başlanmıştır. Düşük faiz iddiası faiz-enflasyon- kur dengelerini alt üst etmiş, kuru baskılamak için 128 milyar dolarlık TCMB rezervinin buharlaşması ve daha sonra devreye giren Kur Korumalı Mevduat uygulaması tam bir ekonomik felakete yol açmıştır. Sanayicilerden, esnaftan ve çiftçiden daha çok rantiyeye akan düşük faizli krediler vahşi bir servet transferine ve yolsuzluğun bütün tabana yayılmasına yol açmıştır.

2023 seçimlerinden sonra enflasyonu kontrol altına almak için tam aksi yönde yüksek faiz-düşük kur politikası temelinde yürütülen politikalar ise geçmiş yıllarda yapılan ekonomik hataların bedelinin vatandaşa ödetilmesi ile sonuçlanmıştır.

Artan vergiler ve cezalar atandaşı, sıkı para politikası ve yüksek faizler KOBİleri ve sanayicileri, artan girdi maliyetleri çiftçiyi dar boğaza sokmuştur.

2016'da engellenen Siyasi Ahlak reformunun hayata geçirilememiş olmasıyla gerek merkezi gerekse yerel yönetimlerde yolsuzlukların her türünün meşrulaşması ve normalleşmesi zaten kıt olan kaynakların tükenmesine, hukuk devleti algısında yaşanan büyük sapmalar yatırımların ülkeden kaçmasına, nepotizme dayalı atamalar liyakat ilkesinin yok edilerek bürokrasinin nitelik kaybetmesine neden olmuştur.

Bu şartlar altında ülkemiz Sistemik depremin bütün şoklarının hissedilmeye başladığı Trump'ın ikinci dönemine tam anlamıyla hazırlıksız ve dirençsiz yakalanmıştır. Ülke ekonomisinin temeli olan üretim altyapıları sarsılmış, bu yapının destek unsurları olan mali ve finansal kolonlar korezyona uğramış, yapının işlevselliğini sağlayacak kurumsal örgüler dağılmıştır. Türkiye daha kuzeyimizde Ukrayna-Rusya savaşı, güneyimizde İsrail'in Gazze ve Lübnan saldırıları ve doğumuzda İran-İsrail/ABD savaşı başlamadan önce bile savaşan ülkelerden çok daha yüksek enflasyon seviyelerini görmüş, gıda enflasyonunda açık ara dünyada en üst sıraya yerleşmişti.

Geçen sene Haziran ayında ABD/İsrail ile İran arasında yaşanan 12 gün savaşında TBMM'nde yaptığımız konuşmalarda yöneticileri "bu daha bir fragman, büyük bir fırtına geliyor" diye bir kez daha uyarmış, uyarmakla da kalmamış alınması gereken tedbirleri birer birer sıralamıştık. Ancak başta gübre stokları, enerji maliyetleri, sanayi ve tarım üretimin desteklenmesi yönündeki çağrılarımız karşılıksız kalınca Hürmüz Boğazı'nın kapatılması ile birlikte zirveye tırmanan enerji, gübre ve yem maliyetleri dolayısıyla tarım ve sanayide üretim ve rekabet gücümüzü kaybetme noktasına geldik.

Eğer önümüzdeki yılları da kaybetmek istemiyorsak gerçeklerle soğukkanlı bir yüzleşme yapmak zorundayız.

Birincisi, Trump'ın ivme kattığı depremlerle II. Dünya Savaşından bugüne gelen uluslararası siyasi ve ekonomik düzen başta BM olmak üzere bütün kurumlarıyla birlikte tümüyle sarsılmıştır. Eski alışkanlıklarla yeni düzensizlik ve belirsizlik dönemine intibak edilemez. Hiç değişmeyen jeopolitik ve jeoekonomik hatlar, deniz ticaret yolları ile hızla değişen küresel sermaye yapılanması ve teknolojik devrimlerin etkileşiminde riskleri ve fırsatları en üst düzeye çıkaran son derece dinamik bir sürece giriyoruz. Önümüzdeki onyıllar içinde bu süreci doğru okuyan ve yöneten ülkeler yükselen güçler olarak öne çıkarken, bunu yapamayan ülkeler önce etkinliklerini sonra bağımsızlıklarını kaybedecektir.

İkincisi, jeopolitik ve jeoekonomik hatlar açısından son derece merkezi bir konuma sahip olan ülkemiz maalesef son 10 yıl içinde teknolojik yenilenmede ve küresel ticari rekabette mevzi kaybetmiştir. Bu kayıpların giderilmesi için ekonomik yapısal reformlar yanında siyasi ahlak, hukuk ve eğitim alanında devrim niteliğinde köklü bir değişim yapma zorunluluğu ile karşı karşıyayız. Biriken sorunların yol açtığı kurumsal ve yapısal zaafılar pansuman tedbirlerle geçiştirilmenin çok ötesindedir.

Üçüncüsü, yanıbaşımızdaki savaşların da olumsuz ivmeyle yol açtığı ekonomik sorunlar aşılmadan bu köklü yapısal reformların gerçekleştirilebilmesi için gereken zemini oluşturmak mümkün değildir. Öncelikle derinleşen yoksulluğa ve bir tümör gibi toplumsal bünyenin her hücresine nüfuz eden yolsuzluklara karşı acil bir eylem planı hazırlanmalıdır. Aksi takdirde sosyal patlamalara yol açabilecek yoksulluğun ve gelir adaleti dengesizliğinin gölgesinde savaş şartlarını göğüsleyebilmek çok zordur.

Muhalefet partileri sadece olumsuzlukları eleştirmekle değil, her an iktidara hazır olduğunu gösteren politika teklifleri geliştirmekle de sorumludur.

Bu bağlamda Türk siyasetinde bir örnek olarak partimizin kuruluşundan itibaren oluşturduğumuz Gölge Kabinemizin bünyesindeki Ekonomik Koordinasyon Kurulunun ilgili bütün birimlerin katkılarıyla hazırladığı ve 1 Nisan 2026 tarihinde TBMM Grup toplantısında da kamuoyu ile paylaştığım “Savaşın Türk Ekonomisi Üzerindeki Muhtemel Etkilerine Karşı Acil Eylem Planı” nı dikkatlerinize sunmaktan onur duyuyorum.

Saygılarımla,

Ahmet Davutoğlu

1. MEVCUT DURUM ANALİZİ

ABD ve İsrail'in, İran'a yönelik olarak başlattığı haksız ve uluslararası hukuka uygun olmayan savaşın olumsuz etkileri, tüm dünyayı ekonomik etkileri açısından şu anda tam olarak öngörülemeyen büyük bir felaketin eşiğine getirmiş bulunmaktadır. Maalesef ülkemiz bu ortama ekonomik olarak en kırılgan olduğu dönemlerinden birinde yakalanmıştır. Krizde olmadığımız ama kırılganlığın ve belirsizliğin yüksek olduğu bir ekonomik yapıyla uzun süredir karşı karşıyayız. Savaşın yanı başımızda cereyan etmesinin getirdiği güvenlik başta olmak üzere tüm alanlardaki olumsuzluklara yönelik geliştirilecek strateji ve önlemlerin içerisinde; başta vatandaşlarımız olmak üzere, çiftçilerimizin, sanayicilerimizin, ihracatçılarımızın, esnaf ve sanatkarlarımızın, KOBİ'lerimizin hasılı tüm kesimlerimizin bu kriz ortamından ekonomik olarak en az etkileneceği tedbirlerin; hiç bir gecikme olmaksızın acilen uygulamaya konulması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.

Karşı karşıya bulunduğumuz tablo çok vahimdir. Hürmüz Boğazı trafiğinin durması, bölgedeki önemli rafinerilerin vurularak üretimlerinin durdurulması; dünya petrol tüketiminin %20'sini, dünya LNG ihtiyacının yaklaşık %25'ini, tarımsal üretimin olmazsa olmazı gübre üretim ham maddelerinin önemli bir kısmını ve bir çok temel kimyasalların ve bunlara bağlı nihai ürünlerin üretimini sağlayan tedarik zincirlerinin kırılmasına neden olmuştur. Savaşın seyrinin Süveyş Kanalı trafiğini de engelleyecek şekilde yaygınlaşması ve süresinin uzaması bu olumsuzlukları daha da büyütecektir.

- Türkiye'nin enerji ithalatı GSYH'nin yaklaşık %3,5-4,5'i seviyesinde olup, enerji talebimizin yaklaşık %68'i ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Türkiye'nin 2025 yılında hampetrol ve gaz ithalatı 37.3 Milyar Dolardır. Fiyatlardaki birim başına her 1 dolarlık artış, yıllık yaklaşık 400 Milyon dolar ek maliyet getirmektedir. Hammade maliyetindeki bu artışların doğal sonucu olarak akaryakıt, elektrik, doğalgaz, petrokimya hammadde fiyatları da yükselmekte; üretim maliyetlerindeki artış zincirleme bir etkiyle enflasyonu yukarı yönlü hareket ettirmektedir. Hampetrol fiyatlarındaki %10'luk artışın enflasyonda %1 oranında artışa sebep olacağı bilinmektedir. Savaşın başındaki 60 Dolarlık brent hampetrol varil fiyatı baz alındığında, bu günlerdeki 110 dolar seviyesindeki fiyat, sadece hampetrolde 8 Milyar Dolarlık ilave bir maliyete, enflasyonda ise 3-4 puan seviyesinde bir artışa neden olacaktır.

- Son iki yılda cari açık 23, 24 milyar dolar bandında seyretmiştir. Merkez Bankası uzmanlarınca yapılan “Uluslararası Petrol Fiyatlarının Tüketici Fiyatlarına ve Cari Dengeye Yansımaları” araştırmasına göre ham petrol varil fiyatında her 10 dolarlık artış, Türkiye’nin petrol ürünleri ithalatını 5,1 milyar dolar, ihracatını da 2,2 milyar dolar yukarı çekmekte ve cari işlemler açığını büyütmektedir. 110 dolar civarında oluşacak varil fiyatının, yıl sonu itibariyle cari açığın 40 Milyar Dolar civarında gerçekleşmesine neden olması kuvvetle muhtemeldir.
- Petrol fiyatlarındaki artışın Eşel Mobil sistemi ile ÖTV tutarı üzerinden sübvansede edilmesi, gübre ,elektrik ve doğalgaz fiyatlarında verilecek ilave destekler ile beraber bütçe açığını da artıracaktır.
- Mevcut analizler yıl sonu itibariyle %30 gibi bizce iyimser enflasyon oranlarını öngörmekle birlikte, gerekli tedbirler alınmazsa yıl sonu itibariyle %40’lar civarında bir enflasyon oranı ile karşılaşılması hiç sürpriz olmayacaktır.
- 3/4/2026 itibarıyla TCMB’nin toplam rezervi 155,3 milyar dolar, net uluslararası rezervi 35,1 milyar dolar, swap hariç net rezervi ise 20,2 milyar dolardır. Yabancı sermaye çıkışının devam etmesinin (geçen hafta 138 Milyon Dolar hisse senedi ve 130 Milyar Dolar net DİBS satışı) yanı sıra, yine geçtiğimiz günlerde TCMB’nin 21 ton altın satışına ilave olarak 35 tonluk altın karşılığı SWAP işlemi yapması gibi ani müdahaleler, orta ve uzun vadede döviz rezervlerinin güven verici seviyelere gelmesini sağlamaya yetmeyecektir. Sadece geçen hafta TCMB rezervleri 22,1 milyar dolar erimiştir. Körfez ülkelerine ihracatımızın azalması ve bazı ülkelerde tamamen durması ve turizm gelirinin düşmesi de döviz gelirlerinin azalmasında önemli faktörler olarak karşımıza çıkacaktır.
- Bütçe açığı, cari açık, TCMB döviz rezervindeki ciddi azalmalar, özellikle maliyet bazlı enflasyon artışları nedeniyle ihracatçı firmaların her geçen gün kaybettikleri uluslararası rekabet gücü göz önüne alındığında; piyasanın normal işleyişine müdahale edilerek olması gerekenden daha değerli Türk Lirasına dayalı mevcut kur politikasının sürdürülemeyeceği net bir şekilde ortaya çıkmış bulunmaktadır. Tüm geçerli teori ve tecrübe edilmiş uygulamalar bir kenara itilerek, kur kontrolü ile faizi kontrol etme politikasının hiçbir olumlu sonuç vermediği, aksine faiz ve enflasyon başta olmak üzere tüm ekonomik dengelerin bu politika sonucu bozulduğu ortadadır. Karşı karşıya kaldığımız tablo bir kez daha göstermiştir ki, sermaye hareketlerinin serbest olduğu bir ülkede, kur ve faizler aynı anda kontrol edilemez!
- Büyüme oranı öngörülen değerlerin altında gerçekleşeceği gibi, acil önlemler alınmazsa stagflasyon riski dahi bulunmaktadır.

- Türkiye'nin 2025 yılı toplam gübre ihtiyacına dair resmi ve kesin bir rakam henüz kamuoyuyla paylaşılmamış olsa da, sektör verileri ve geçmiş yıllardaki tüketim eğilimleri ışığında yıllık ihtiyacın 6 ile 7 milyon ton arasında olduğu öngörülmektedir. Esasen mevcut ekilebilir alanlar göz önüne alındığında gerçek ihtiyaç 9-10 Milyon ton civarında olmakla birlikte önemli bir oranda çiftçimizin yıllardır gübre fiyatlarındaki yükseklik nedeniyle gübreden kaçındığı bilinen bir gerçektir. Türkiye, gübrede kullanılan ham maddelerde yaklaşık %90-95 oranında dışa bağımlıdır. 2025 yılında gübre satış fiyatı ton bazlı 17500 TL civarındayken, 2026 Mart ayı itibarıyla üre gübresinde 25-30 bin TL arası, dap gübresinde 35-40 bin TL arasında bir fiyat değişimi söz konusu olmuş ve bu durum zaten zor durumda olan çiftçiyi daha da zor duruma sokmuştur.
- Türkiye'nin bu yıl yurt dışından gübre alımında geç kalması stokları geçen yıllara oranla ciddi oranda düşürmüş, savaşla birlikte tedarik zincirinin kırılması ile de çiftçilerimiz tam da ekim döneminde pahalı da olsa gübre temin edememek gibi vahim bir durumla karşı karşıya kalmıştır.

2. ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

İkinci Dünya Savaşı sonrası kurulan ve uluslararası hukuka ve uluslararası kurumlara dayanan, hukukun yaptırım gücünü arttıran ve Ulusları Tahkim yoluyla öngörülebilen bir ekonomi anlayışını getiren alışkın olduğumuz dünya düzeni yıkılmış olup, yeni bir düzen ve yeni bir anlayış sıfırdan inşa edilmektedir. Yeni güç merkezleri ve teknolojik gelişmeler ve çok kutuplu bir dünya gelişmekte olan ülkelere yeni imkanlar ve yeni bir jeopolitik dönüşüm imkanı sunmaktadır. Yöreselliğin küreselleşme karşısında önem kazanması, yerel kalkınma, teknolojik ve dijital dönüşüm, yapay zeka, akıllı kentler, yerel girişimcilik ve kalkınma için iş birliği gibi kavramlar ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda uluslararası ilişkiler, uluslar üstü kurumlardan ziyade ikili anlaşmalar "New sharing" adı verilen sisteme doğru gelişme eğilimindedir. Yeni Dünya düzeni çok faktörlü, çok boyutlu ve zaman ve mekan anlayışı çok katmanlı olarak oluşma eğilimindedir. Ülkemizin de geleceğe yönelik yapılanmasını bu yeni düzene uyum sağlayacak strateji ve politikalara uyumlu olacak şekilde belirlemesi bir zorunluluk olarak karşımızdadır. Eğitim ve hukuk düzeni başta olmak üzere hemen her alanı kapsamaması gereken bu yeni yapılanmanın boyutları çok yönlü ve çok katmanlı olmakla birlikte, bugün içinde bulunduğumuz olağanüstü durumun gereği olarak sadece ekonomik konular üzerindeki alınması gereken acil tedbirleri içeren görüşlerimiz paylaşılmaktadır.

2.1 MALİYE POLİTİKALARI

- Türkiye'deki enflasyonun sebebi parasal büyüme kaynaklı talep enflasyonu değil, maliyet enflasyonu ve buna ilaveten savurgan kamu harcamalarıdır. Savurganlığı itibar olarak gören anlayış acilen terk edilerek, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için gereken zaruri harcamalar dışındaki tüm harcamalar acilen durdurulmalıdır.
- Vergi ve Kamu Alacaklarının yapılandırılmasına yönelik bir çalışma yapılmalıdır. Geçtiğimiz dönemlerde 2003 ila 2023 yılları arasında 4811, 6111 6552, 6736, 7020, 7143, 7256, 7326 ve 7440 sayılı kanunlar ile vergi ve kamu alacaklarının yapılandırılmasına yönelik çok sayıda düzenleme yapılmıştır. İlgili kanunlarla, vergi ve cezalar ile diğer borçların yapılandırılması ve ödeme kolaylığı, matrah ve vergi artırımında bulunan mükelleflere ayrıcalıklar, işletme kayıtlarının gerçek duruma uygun hale getirilmesi, ihtilafli alacakların yeniden yapılandırılması ve sulh yoluyla çözüme kavuşturulması, beyan edilmemiş veya eksik beyan edilmiş gelir ve kazançların gecikme zammı ve gecikme faizi uygulanmaksızın pişmanlıkla, izaha davet kapsamında veya kendiliğinden beyan edilmesi, yurt dışı varlıkların ülkemize getirilmesi için birçok uygulama yürürlüğe konulmuştur. Birçok sektör ve firma iflas veya konkordato kapısında savaşın etkilerini ortadan kaldırmak için yeni bir yapılandırmaya gidilmesi zaruri hale gelmiştir.
- Krediye ulaşım imkanlarının kısıtlı olduğu, vergi ve SGK yükünün karşılanmasında zorluk çekildiği böyle bir dönemde, firmaların KDV iade süreçlerinde yeni bir sisteme geçilmelidir. KDV İadesi olan firmaların iadeleri, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil ve Usulü Hakkındaki Kanununun 10. maddesi kapsamında, başta devlet bankaları ve özel bankalar tarafından verilen teminat mektubu ya da sigorta şirketlerinin kefalet senetlerine dayalı mektup ve kefalet senetlerinin idareye ibraz tarihini izleyen 3 iş günü içerisinde mükelleflerin hesaplarına intikali sağlanmalıdır.
- İhracatçıların KDV iade işlemleri Dış Ticaret Şirketi kullanmadıkları zaman vergi dairesine bağlı olarak çoğu zaman aylarca sürmektedir. İadelerin DTŞ'ler üzerinden alınması veya yüksek tutarlı iadelerde YMM raporu istenmesi ihracatçılar üzerine ek maliyetler yüklemektedir. İhracatçı Birlikleri ile koordineli olarak sadece ihracatçı firmalar için oluşturulmuş İhtisas Vergi Daireleri üzerinden KDV iadeleri bir ayda yapılmalıdır. Maliye Bakanlığı e-defter ve e-fatura uygulamaları sayesinde her türlü kaydı dijital olarak kontrol edebilmektedir. Dolayısıyla iç piyasada aylık olarak yapılabilen KDV mahsuplaşması işleminin İhracatçı firmalar için yapılmamasında hiç bir gerekçe yoktur.

- Gerek şahıs işletmeleri, gerekse Kurumlar Vergisi Mükellefleri için enerji tasarrufu sağlamaya yönelik teknolojik dönüşümlere yönelik harcamalarının %100'nün gider yazılması imkanı sağlanmalıdır.
- Herhangi bir indirim veya teşvik uygulanmadığında brüt ücret üzerinden yapılan toplam Sosyal Güvenlik Kesinti oranı %33,75 ile %38,75 arasında değişmektedir. Diğer taraftan sektörlere göre değişse de %2-%5 arasında uygulanan teşvik oranları yetersiz düzeydedir. Dolayısıyla gerek savaş süresince gerekse savaşın etkilerinin ortadan kaldırılması amacıyla 1 yıl süreyle, SGK primlerinde en az 10 puanlık indirime gidilmelidir.
- Akaryakıt fiyatları (benzin, motorin, LPG) dünya piyasalarında yükseldiğinde, bu artışın pompa fiyatlarına yansımaması için Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) miktarı aynı oranda düşürülerek, buna ait giderler bütçeden karşılanmalıdır. Ayrıca KDV'nin de ilave edilmesi suretiyle elde edilen matrah üzerinden tahsil edilen ÖTV'de vergiden vergi alınması uygulamasına son verilmeli, KDV tutarları matrahtan düşürülmelidir.
- Limanlardaki navlun tarifeleri TCMB kuru ile TL cinsinden yapılmalıdır.
- Artan maliyet ve maddi kayıpların önüne geçmek üzere gümrük kontrol aşamaları hızlandırılmalıdır.
- Transit beyan ve özet beyandan alınan damga vergileri lojistik hizmetinden kazanılacak dövizin bir kısmının yurt dışında bırakılmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle damga vergilerinde indirime gidilmelidir.

2.2 PARA POLİTİKALARI

- TL yatırımları daha cazip hale getirmek için bünyelerinde %100 TL yatırım aracı (DİBS, kira sertifikası, özel sektör tahvili, Türk hisse senedi vb.) bulduran fonların getirilerinde stopaj oranı 6 ay boyunca sıfırlanmalı, bünyesinde yabancı para cinsinden varlık, kıymetli maden vb bulduran fonlar üzerinde stopaj devam ettirilmelidir.
- Halihazırda Türkiye'de Mevduatın Para cinsinden kompozisyonu %59 TL, %41 YP şeklindedir. Bu dönemde YP'den TL'ye geçişi teşvik etmek amacıyla TL mevduatlarda Stopaj oranları 6 ay boyunca;
 - 1-3 aylıklarda %17,5'dan %10'a,
 - 3-6 aylıklarda %17,5'dan %7,5'a, -
 - 6-12 aylıklarda %15'den %5'e,
 - 1 yıl üstünde %10'dan %1'e düşürülmelidir.

- Uluslararası kuruluşlardan kredi ve hibe bulunmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilerek firmalarımızın finansmana erişimleri kolaylaştırılmalıdır.
- Firmaları kredi maliyetlerini hafifletmek için;
 - Bankaların verdikleri kredilere uygulanan yıllık büyüme rasyoları kaldırılmalı, kredi kullananları faiz yükü hafifletilmelidir.
 - TL kredi kullanımlarında faiz üzerinden alınan %5 BSM uygulaması bir yıl boyunca;
 - KOBİLER ve Esnaf için %0'a,
 - Büyük ölçekli Ticari Firmalar için %2'ye çekilmelidir.
- SWAP anlaşmaları yapılarak döviz rezervimiz artırılmalıdır.
- Ocak 2026'da 62 milyar dolara yakın carry trade ile giren dövizin, Mart 2026'da 12 milyar dolara tekrar çıkmıştır. TCMB nin 128 milyar dolar ile başlayan ve günümüzde halen devam eden kuru ve dolaylı olarak da enflasyonu belirli seviyelerde tutma amaçlı döviz satışları, döviz rezervlerini erittiği gibi değerli TL politikası sanayici ve ihracatçılarımızın yurt dışı piyasalarda rekabet güçlerini bitirme noktasına getirmiştir. Bu uygulamanın enflasyonda iyileşmeye fayda yerine zarar verdiği açıkça belli iken ve döviz rezervlerini de erittiği ortadayken kontrollü bir şekilde uygulamanın yürürlükten kaldırılması zorunludur. Ayrıca döviz rezervlerini belli seviyelerde tutmak için Hazine ve Maliye Bakanlığı yüksek bedellerle borçlanmak zorunda kalmaktadır. Rezervler ve sanayicilerimizin rekabet gücünü artırmak için kontrollü şekilde döviz kurlarının tekrar serbest piyasada belirlenmesine yönelik adımların atılması gerekmektedir. Kur artışının ilk etapta enflasyona yukarı yönde etkisi olsa da bunun olumlu etkileri kısa sürede görülecek;
 - İhracatçı ve Turizmcilerin artan rekabet gücü sayesinde Türkiye'ye kalıcı döviz girişi artacak, özellikle tüketim malı ithalatı azalacak, sonuç olarak Dış Ticaret açığında daralma yaşanacaktır.
 - Kur'un yükselmesi ile beraber yurtdışından Türkiye'deki sermaye piyasalarına yapılacak yatırımlarında artış olacaktır.
- Yurt dışı piyasalardan borçlanmanın temel maliyetini oluşturan CDS oranlarındaki artış, geleceğe yönelik borç sürdürülebilirliği ve faiz harcamalarını yukarı doğru çekeceği için bütçe dengeleri açısından sıkıntılar getireceğinden, TCMB Politika Faizi oranlarının gözden geçirilmesi gerekli hale gelmiştir.
- İhracat bedellerinin %25'i için uygulanan %3'lük döviz dönüşüm desteği, savaşın etkileri yok oluncaya kadar ihracat bedellerinin tamamı için uygulanmalıdır.
- İhracatçıların yurt içine getirdikleri dövizlerin üzerindeki tasarruf hakkı %100'e çıkarılmalıdır.

2.3 SANAYİ, KOBİ, ESNAF VE SANATKARLAR

- KOBİ ve Esnafa;
 - kasa affı getirilmelidir.
 - Sicil affı getirilerek krediye daha kolay ulaşmaları sağlanmalıdır.
 - Prim borçları düşük faizle 36 vadeli olarak yeniden yapılandırılmalıdır.
 - Dijitalleşme, e-ticaret ve otomasyon yatırımlarına yönelik KOSGEB programları daha etkin ve geniş kapsamlı olarak uygulanmalıdır.
- Firmaların zayıflayan rekabet güçleri ve teminat sorunları göz önüne alınarak, Kredi Garanti Fonu'nun daha fazla firmaya kefalet vermesi sağlanmalıdır.
- İhracat yapan ve pazar kaybetme tehlikesi yaşayan sanayicimize, sektörüne bakılmaksızın istihdam koruma desteği verilmeli, yıl sonuna kadar SGK primlerinde indirimle gidilmelidir.
- Kısa çalışma ödeneği ve istihdam teşvikleriyle ilave işsizlik önlenmelidir.
- Eximbank kredi imkanları artırılmalıdır.
- AB ile olan Gümrük Birliği anlaşmamız, AB'nin her geçen gün farklı ve çoğu da Türkiye'nin hem iç hem de uluslararası pazarlarda ciddi rekabet halinde olduğu ülkelerle yaptığı Serbest Ticaret Anlaşmaları sonucunda Türkiye aleyhine ciddi sonuçlar doğuran bir hal almıştır. Gümrük Birliği anlaşmasının revizesi yıllardan beri konuşulan bir konu olmakla birlikte bu konuda hiçbir ilerleme kaydedilememesi, sanayimizin rekabet gücünü bitirme noktasına gelmiştir. Uluslararası konjonktürün AB nezdinde Türkiye lehine oluşturduğu mevcut durum da değerlendirilerek, Gümrük Birliği Anlaşmasının revizesi için acil girişimler başlatılmalıdır.
- Pandemi ile başlayan şimdi de bölgemizdeki savaşın etkileriyle tüm dünyada tedarik zincirleri kırılmış ve ülkelerin gıda ve ulusal güvenliklerini de tehdit edecek şekilde üretim yapıları risk altına girmiştir. Bu çerçevede her ülkenin ulusal güvenlik, gıda üretim ve temini, sanayi ve teknoloji, sağlık ve benzeri tüm stratejilerini yeniden belirlemeleri zorunlu hale gelmiştir. Bu çerçevede ülkemizde de bazı temel ve hayati ürünlerin üretilmesi ile sağlık başta olmak üzere bazı temel hizmetlerde iç kapasitenin ihtiyacı karşılayacak şekilde yeniden belirlenmesi amacıyla başta sanayi, gıda, sağlık başta olmak üzere yeni stratejilerin acilen oluşturularak, bu yönde politikaların uygulamaya konulması zorunluluktur. Bu yönde;

- Teşvik tedbirleri ile özel sektör stratejik alanlardaki yatırımlara yönlendirilmeli, özel sektörün yetersiz kaldığı durumlarda bu tür yatırımlar kamu tarafından gerçekleştirilmelidir.
 - Savaşın körfez bölgesinde oluşturduğu güvensizlikler bir avantaja çevrilerek, buralardaki sermayenin ülkemizde stratejik ve büyük ölçekli sanayi yatırımlar ile ithal ham madde ve ara malı bağımlılığını azaltmaya yönelik yatırımlara yönlendirilmesi için özel teşvikler verilmeli, savaşın sona ermesini takiben bu yönde yatırımcı bilgilendirme toplantıları organize edilmelidir.
 - Stratejik sektörlerde faaliyet gösteren firmalar için kamu alım garantisi çözümleri oluşturularak üretim sürekliliği güvence altına alınmalıdır.
 - Kritik ürünlerde hem temin güvenliği hem de fiyat şoklarının önlenmesi için stoklama kapasiteleri artırılmalıdır.
- Mevcutta devlet yardım ve teşvikleri farklı farklı kurumlar tarafından verilmekte dolayısıyla hem devlet hem de işletme tarafından takibi zorlanmakta. Bu nedenle tüm devlet yardım ve teşvikleri için şemsiye bir kurumsal yapı kurulmalıdır.

2.4 GIDA VE TARIM

Genel olarak gelişmiş ülkelerde kişi başı gelirin %20'si gıda giderlerine harcanmakta iken, bu oran gelişmekte olan ülkelerde %40 seviyelerindedir. Dolayısı ile gıda fiyatlarındaki artışlar bizim gibi ülkelerde haneleri çok daha derinden etkilemektedir. Gıda enflasyonu zaten ülkemizde çok yüksek seviyelerde iken, özellikle gübre fiyatı ve tedarikinde oluşan sıkıntılar ve artan enerji maliyetlerinin üretimi ve dolayısıyla gıda fiyatlarını çok daha yüksek seviyelere çıkarmasının yanı sıra, ürün arzında da ciddi sıkıntılarla karşılaşılması ihtimallerini yükseltmiştir. Öte yandan körfez bölgesindeki savaş ve petrol kuyuları ile rafinerilere yönelik saldırılar, bölgemizdeki asit ve toksik bileşenler içeren rüzgar ve siyah yağmurlar vasıtasıyla zehirli maddelerin toprağa ve yer altı dahil su kaynaklarına karışmasına yol açma risklerini de beraberinde getirmiştir. Uzmanlar, petrol türevleri ve ağır metallerin toprağa sızmasının; tarımsal üretimi uzun süreli tehdit edebileceği, bölgedeki ürünlerin insan ve hayvan tüketimi için riskli hale gelebileceği, kirlenen toprakların temizlenmesinin onlarca yıl sürebileceği ve milyarlarca dolarlık maliyet oluşturacağı risklerinin bulunduğunu ifade etmektedirler.

Tarımın en önemli girdilerinden ikisi gübre ve mazottur. Mazot aynı zamanda gübrenin de ham maddesidir. Üre başta olmak üzere gübre fiyatları bir anda yüzde 40'lara varan oranda artmıştır. Şu an tam taban gübresi atmak için topraklar hazırlanıyor iken, yetkililerin gerçeği yansıtmayan beyanlarının aksine stok yetersizliği nedeniyle çiftçi taban gübresi atmadan ekim yapmakla karşı karşıyadır. Bu durumda önümüzdeki hasat zamanı verim düşük olacak, arz ve talep arasında denge kurulamayacak, gıda ürünleri şu anki değerlerinden çok daha fazla olacaktır. Hem petrol ürünleri hem de gübre fiyatlarındaki artışın çiftçilerimizi ve halkımızın gıda ürünleri tedarikinde yaşayacağı sıkıntıları önlemek amacıyla;

- Bu seneye mahsus olmak üzere mazot ve gübre fiyatlarındaki artışlar sübvansede edilerek, bu artışların çiftçiye yansımaları önlenmelidir.
- Mevcut gübre stoklarındaki yetersizlikler gözönüne alınarak gübre dağıtımını her bölgeye eşit ağırlıkta ve üretim birim hektar durumuna göre yapılmalıdır.
- Gelecek yıllarda aynı duruma düşülmemesi ve arz talep dengesi oluşturulması maksadıyla 5 yıllık gübre projeksiyonu yapılmalıdır.
- Tarım kredi ve Ziraat Bankası tarafından çiftçilere verilen kredi borçları bir yıl ertelenmeli ve ertelemeye konu faizler sıfırlanmalıdır.
- Ziraat Bankası kuruluş amacı olan asli fonksiyonunu yerine getirerek, Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığı ile hemen hemen piyasa faizleri üzerinden kredi verme uygulamasına son vererek, çiftçilerimize düşük faizli kredi vermelidir.
- Çiftçiye Motorin üzerinden ÖTV iadesi sonradan iade şeklinde çoğu defa da Tarım Kredi kooperatiflerinden kullandığı kredinin faizinden düşülmek şeklinde uygulanmaktadır. Çiftçilerimizin traktörlere ve diğer tarımsal taşıtlara takılacak UTTS yoluyla Kayıt Sistemindeki (ÇKS) kayıtlı alanları işlemeye yetecek miktardaki motorini doğrudan pompadan ÖTV'siz temin edeceği uygulama yürürlüğe sokulmalıdır.
- Ayrıca aynı sistemle çiftçiye ÇKS sisteminde kayıtlı tarlaları işlemek için traktörlerde kullanacağı mazotta bu yıl için %1 oranında KDV tahsil edilmelidir.
- Gıda üretiminin olmazsa olmazı gübre üretiminde %70 oranındaki dışa bağımlılığımız, stratejik olarak zayıflığımızı ortaya çıkarmıştır. Acilen gübre üretiminde büyük oranda dış bağımlılığımızı azaltacak şekilde ve uluslararası piyasalardaki fiyatlar seviyesinde üretim yapabilmeyi sağlayacak destek ve sübvansiyonlarla hem kamu hem de özel sektör gübre üretimine yönlendirilmelidir.

- Öte yandan Türkiye gübreye alternatif Türkiye Zeolit ve Leonardid kaynakları açısından ciddi bir rezerve sahiptir. Zeolit ve Leonardid su tutuculuğu, toprağın yapısının düzenlenmesi, toprakta bağlı minerallerin alınımı destekleyen yapısı nedeniyle çok değerli hammadde kaynaklarıdır. 20-20 yerine 6-6 gübreyi Zeolit ve Leonardid ile harmanlayarak kullanılmak alternatif çözüm yollarından biridir.
- Yurt dışından buğday, arpa ve mısır ithal edilerek stok seviyelerimiz yükseltilmelidir.
- Teknolojiyi en iyi şekilde kullanmak gerekmektedir. Üreticiler web tabanlı uygulamaları kullanamamaktadırlar. Fakat elektronik ortamlar üzerinden tüm üreticiye ulaşabilecek bir sistem getirilerek gübre ve ilaç kullanımı gibi alanlarda çiftçinin hata yapması önlenmelidir.
- Savaş nedeniyle kullanılan silahlar ve bombalanan petrol ve petrokimya tesislerinden sızan her türlü tehlikeli gazların hava akımları ve yağışlar yoluyla ülkemizi de etkilemesi söz konusudur. Ayrıca ülke içinde her zaman karşılaşılabilecek tehlikeli maddelerin hem insan hem de hayvan gıdalarında oluşturacağı risklerden korunmak için ülke içinde yeni yapılanmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle Acilen;
 - Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesine öncelik vermek suretiyle ulusal hava alarm sistemi kurularak anlık zehirli/kimyasal gaz takibi yapılmalı, ilk aşamada sınır bölgelere konuşlandırılan mobil ölçüm araçları ve taşınabilir sensörler ile erken uyarı sistemi kurulmalıdır.
 - Özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizde periyodik toprak analizleri yapılarak, hem bitkisel ürünlerde hem de hayvanlarda görülebilecek zehirlenmelere karşı acil önlemler alınmalı, muhtemel gıda riskleri yok edilmeli, savaşa bağlı aktif bir tehlike yaşanırsa, 2011 Van Depremi sonrası yapıldığı gibi, belli hayvan soğunun Anadolulunun daha güvenli yerlerine geçici nakline yönelik tedbirler şimdiden alınmalıdır.
 - Olağanüstü durumlara halkın hazırlıklı olması için acil rehberlerlik sistemi oluşturularak maske kullanımı, evde kalma ve havalandırma konularında bilgilendirme ve yönlendirme yapılmalıdır.
- Su hayattır. Suya erişim ve su yönetimi geleceğin dünyasının en önemli ve stratejik konusudur. Su kaynaklarımıza sahip çıkmayı, su kayıp ve kaçaklarını önlemeyi, daha az suya ihtiyaç duyacak üretim modellerini geliştirmeyi başarmak zorundayız. Bu amaçla;

- Su rezerv planları şehir ve tarım için ayrı ayrı hazırlanarak tavizsiz şekilde uygulanmalıdır.
 - Damlama sisteminin yaygınlaştırılması başta olmak üzere tarımda su kısıtlı üretim planına geçilmelidir.
 - Yeraltı suyu çekimine sınırlama getirilerek uygulaması zorunlu kesin kurallara bağlanmalıdır.
 - Su arıtma tesislerinin güvenliği artırılmalıdır.
- Hava ve su güvenliğinin sağlanmasına yönelik uygulamalar ancak ilgili kurumların katılımı ve sorumluluğunda oluşturulacak yaptırım gücü de olan koordinasyon kurumlarının oluşturulması ile mümkündür. Bunun için;
 - Tarım, Çevre, Enerji, İçişleri bakanlıkları başta olmak üzere her bir ilde yerel yönetimlerin de dahil olduğu ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan oluşan koordinasyon ve kriz yönetim kurulları oluşturulmalıdır.
 - Kısa, orta, uzun vadeli senaryo bazlı planlama ve tatbikatlar yapılmalıdır.
 - Tam bir şeffaflıkla veriler paylaşılmalı ve yönetilmelidir.
 - Veteriner hizmetlerinin etkin şekilde verilmesi her zaman önemli olmakla birlikte, bu dönemde çok daha hayati hale gelmiştir. Bakanlık tarafından bu hizmetler etkin ve kesintisiz bir şekilde yerine getirilmelidir.
 - Damızlık hayvanlarımız süte yeterli fiyat verilmediği için kesilmektedir. Bu konuda gerekli tedbirler alınarak damızlık hayvanlarımız koruma altına alınmalıdır.
 - Türkiye'nin et sorunu çözümünün en önemli araçlarından birisi küçükbaş hayvancılığının geliştirilmesidir. Ülkemizde maalesef yılda 2 Milyon civarında kuzu ölümü vardır ve bu rakamın minimuma indirilmesi gerekmektedir. Kişi başına Yeni Zelanda'da 4.5, Avustralya'da 3.3, Uruguay'da 2.9, Moğolistan'da 4.5 küçükbaş hayvan düşmekte iken ülkemizde 0.67 seviyesindedir. İlk etapta nüfus başına en az bir küçükbaş oranını yakalamak en önemli önceliğimiz olmalıdır. Eğer artış oranları şu an olduğu gibi yıllık yüzde 5-6 seviyesinde devam ederse, yaklaşık 10 yıl sonra ancak 90 milyon küçükbaş hayvan sayısına ulaşabileceğiz. Oysa yıllık %10'luk bir artış sağlayabilirsek bu süreci 5 yıla indirebiliriz. Temel hedef, küçükbaş hayvan sayımızı 5 yıl içinde 90 milyon baş seviyesine ulaştırmak olmalıdır. Bunun için yem maliyetlerinin düşürülmesi, mera ıslahı, damızlık destekleri ve düşük maliyetli finansmana erişim konularında üreticilere daha güçlü destek mekanizmalarının oluşturulması elzemdir.

- Türkiye’de buzağı ölüm oranları, bölge ve işletmelere göre değişmekle birlikte ortalama %15-20 seviyelerinde olup, bazı raporlarda %25-30 gibi çok ciddi rakamlara ulaşabilmektedir. Avrupadaki %3-4 oranlarına kıyasla oldukça yüksek olan ölümler, her yıl yaklaşık 400-500 bin buzağının kaybına ve önemli ekonomik zararlara yol açmaktadır. 400 bin ila 750 bin arasında buzağı, doğumu takip eden ilk dönemde ölmekte ve durum neredeyse Türkiye’nin ithal sığır sayısına yaklaşmaktadır. Bu tür yapısal problemlerin çözümü için Bakanlığın yürüttüğü aşı kampanyası, çiftçi eğitimi uygulamaları yeterli sonuçları üretememektedir. Bu konu acil bir seferberlik anlayışıyla ele alınarak, çiftlik biogüvenliğini de kapsayacak şekilde daha etkin bir yöntem ve takip sistemine oturtulmalıdır.
- Şap hastalığının yanı sıra brucellada da görülen artış önemlidir. Arı işletmelerinde de brucella görülmeye başlamıştır. Bu tür hastalıklarla etkin bir mücadele şarttır.
- Döl verimi kayıplarının önüne geçilmelidir. Servis periyodunun düzenlenmesi ve iyi çiftlik yönetimleri için etkin çalışmaların yapılması zorunludur.
- Nadas alanları yem üretimine açılmalıdır.
- Türkiye’nin tarımda en önemli ve temel sorunu üreticiden-tüketiciye işleyecek sağlıklı bir gıda zincirinin kurulamamış olmasıdır. Üreticiler ürünlerinin değerini elde edemediği hatta çoğu defa zarar ettiği için her geçen gün üretimden çekilmekte, tüketici ise neredeyse dünyanın en pahalı gıdasını tüketmekte, aracı ve komisyoncular fahiş kazançlar elde etmektedir. Dünyanın en önemli tarım ülkelerinden biri olmamamıza rağmen, gıda zincirinin uygun fiyat şartlarında güvenli gıdaya ulaşımını sorunlu hale getirmeye doğru hızla ilerlemektedir. Geleceğe yönelik ülkemizin en stratejik konularından birisi budur. Tarım Bakanlığının gözetimi ve denetiminde gıda zincirinde yeni bir yapılanma acilen kurularak, üreticimizin emeğinin karşılığını aldığı, tüketicimizin uygun maliyetlerle güvenli gıdaya ulaştığı bir ortam acilen oluşturulmalıdır.
- Olası ekonomik risklerin hane halkı üzerindeki etkileri kaçınılmazdır. Bu çerçevede; kadınlar, dar gelirliler, emekliler, yaşlılar, öğrenciler, engelliler ve işsizler gibi dezavantajlı ya da kırılgan grupların ekonomik dirençlerini koruyabilmeleri, hane halkının olumsuzluklardan asgari düzeyde etkilenmesi ve söz konusu risklerin toplumsal bir kırılmaya dönüşmemesi amacıyla bir takım tedbirler alınması zaruridir. Hane halkını derinden etkileyen ve savaş nedeniyle daha da artacak olan gıda enflasyonu başta olmak üzere tüm ekonomik olumsuzlukların yol açacağı sorunları azaltmak için;

- Ekmek, süt, yumurta bakliyat gibi temel gıda maddeleri ile hijyen ve çocuk bakım malzemelerindeki KDV oranları savaşın etkileri yok oluncaya kadar, bazıları sıfırlanacak şekilde düşürülmelidir.
- Dar gelirli ve sosyal yardım kapsamındaki hanelerin temel gıda ve hijyen ürünlerinde kullanılabilecekleri yerel esnafı da kapsayan destekler uygulamaya konulmalıdır.

2.5. SAĞLIK POLİTİKALARI

Diğer afetlerde olduğu gibi savaş ortamında sağlık hizmetlerinin kesintisiz sürdürülmesi insani bir zorunluluktur. Ayrıca yürürlükte olan Cenevre Sözleşmeleri ve bunlara ek protokoller kapsamında, savaş ve silahlı çatışma ortamlarında sağlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların korunması uluslararası insancıl hukukun temel ilkelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Fakat yaşanan olaylar bu sözleşmelere uyulmadığını açıkça göstermekte, hastaneler ve sağlık çalışanları adeta ana hedefler halinde bombalanmaktadır. Bulunduğu jeopolitik konum itibari ile her an savaş tehdidi altında bulunan ülkemizin savaş durumunda sağlık sisteminin devamlılığına ilişkin planlamaları yapması ve eksikliklerini tamamlaması gerekmektedir. Bu nedenle;

- Savaş ve olağanüstü durumlarda etkin bir sağlık yönetimi için Sağlık Bakanlığında müstakil bir birim kurularak, ana strateji belgesi ve buna bağlı eylem planları hazırlanarak tatbikatlar yapılmalı, Bakanlığın diğer birimleri ve diğer bakanlıklar ile koordinasyonu ve gerekli çalışmaları bu birim sağlamalıdır.
- Savaş durumunda, mevcut sağlık sisteminin savaşa özgü koşulları sağlaması mümkün değildir. Savaş yaralanmalarına müdahale edebilmek için ilgili alanda yetişmiş profesyonel sağlık çalışanları olmalıdır. Mevcut sistemde askeri düzene uygun ona göre yetişmiş sağlık personeli ve donanım yoktur. Askeri hastaneler kaldırılarak, Türkiye'nin bu alandaki mevcut ve çok iyi işleyen kapasitesi yok edilmiştir. Bu nedenle;
 - Acilen GATA başta olmak üzere askeri hastanelerin eski statüsüne kavuşturulacak şekilde yeniden açılması, askeri sağlık sisteminin işler hale getirilmesi şarttır.
 - Sağlık personelinin savaş tıbbı konusunda nitelikli hale getirilmesi için gerekli eğitimler verilmelidir. Savaş halinde sağlık hizmetlerinde görev alacak personel nitelik ve nicelik yönünden incelenmeli ve ne kadar sayıda, hangi nitelikte personele ihtiyaç olduğu, bu ihtiyaın ne dereceye kadar karşılanması gerektiği titizlikle planlanmalıdır.

- Ülkemizin denizlerle çevrili jeopolitik konumuna rağmen uluslararası standartlara uygun hastane gemisi bulunmamaktadır. Savaş durumunda kullanılacak gerekli sayı ve teçhizatta hastane gemisi temin edilerek normal dönemlerde de hizmet verecek şekilde sisteme dahil edilmelidir.
- Acil sağlık hizmetlerinde gerekli her türlü ilaç, tıbbi malzeme, gıda, su gibi ihtiyaçları belirlenerek stoklanmalı, hastanelerde kesintisiz enerji dahil hizmetin sürekliliğini sağlayacak gerekli altyapılar kurulmalıdır.
- İlaç ve tıbbi malzeme tedarikinde dışa bağımlılığımız nedeniyle savaş dönemindeki lojistik ve tedariklerdeki riskler göz önüne alınarak yerli üretim ve Ar-Ge tesisleri özel desteklerle teşvik edilmelidir.
- Savaşlarda ortaya çıkan en önemli sorunlardan birisi bulaşıcı hastalıklardır. Yerli aşuların geliştirilmesi ve üretilmesi çok önemlidir. Bu nedenle Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi acilen açılarak, aşı üretimi için gerekli kurumsal düzenlemeler acilen yapılmalıdır.
- Savaş döneminde koruyucu sağlık hizmetlerinin aksamadan sürdürülmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. Savaş ortamında da öncelikle insan, hayvan ve çevre sağlığına aynı anda odaklanan tek sağlık yaklaşımı temelli politikalar oluşturulmalı, Aile Hekimliği ve Toplum Sağlığı Merkezlerinin koruyucu sağlık hizmetlerini kesintisiz sunmasına ilişkin düzenlemeler yapılmalıdır.
- Savaşlarda açlık bir silah olarak kullanılmakta olup her vatandaşımızın beslenmesine yönelik zorunlu gıdalara erişimini sağlayacak savaş dönemi gıda politikaları oluşturulmalıdır.
- Savaş ortamı her türlü olumsuz koşulun bir arada olduğu ve çalışanların çok zor koşullar altında hizmet verdiği ortamdır. Kendisini ve yakınlarını güvende hissetmeyen çalışanların yeterince verimli olabilmesi beklenemez. Sağlık çalışanlarının öz savunmasına ilişkin gerekli tedbirler alınmalı, kişisel koruyucu ekipmanlarının zamanında ve eksiksiz teminini sağlayacak stoklama ve dağıtım sistemi oluşturulmalıdır.

2.6. TURİZM

2026 sezonuna ilişkin Turizmde doluluk beklentisi aşağıdaki gibidir:

Dönem	Normal Beklenti	Savaş Senaryosu
Nisan-Mayıs/2026	%70-80	%45 - %55
Haziran-Temmuz/2026	%90+	%60 - %65
Ağustos-Eylül/2026	%95+	%70 - %75

Savaş dolayısıyla oluşacak ciddi rezervasyon iptalleri turizm sektörünün zaten geçmişten gelen büyük sorunlarını daha da büyüteceği açıktır. Enflasyondaki artış, maliyetleri çok ciddi seviyelere getirmiş olup; ülkemiz dünyada turizm açısından en pahalı ülkeler arasında girmiştir. Diğer taraftan savaşın etkisi ile otel ve acente işletmelerinin nakit akış tablolarında ciddi bozulmaların olacağı, kredi geri ödemelerini zora sokarak Takipteki Alacaklar oranının artma ihtimali yüksektir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2026 yılı turizm geliri hedefini 68 milyar dolar olarak açıklamıştır. 2025 yılında ulaşılan yaklaşık 65 milyar dolarlık gelirin ardından, 2026 yılında %5 ila %8 arasında bir büyüme hedeflenmekte olup, gelir beklentisi 68-70 milyar dolar aralığına yükselmiştir. Eğer savaş ve etkileri uzarsa, Türkiye'nin 68 milyar dolarlık turizm hedefinin 40-45 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşmesi ihtimali yüksektir. Bu nedenle;

- Turizm İşletme Belgesine sahip tesislerde elektrik ve doğalgazdan tahsil edilen KDV oranları yıl sonuna kadar %1'e düşürülmelidir.
- Turistik Tesislerde yurt dışından yapılacak rezervasyonlarda KDV oranı bu seneye mahsus olmak üzere %0 olarak uygulanmalıdır.
- Turistik tesislerin yapacağı alkollü içecek alımlarında bu seneye mahsus olmak üzere ÖTV oranı sıfırlanmalıdır.
- THY bilet fiyatlarında indirim gitmelidir.
- Devlet Hava Meydanları işletmesi Türkiye'ye turist getiren yabancı hava yolu şirketlerinden yaz dönemi boyunca park ücreti almamalıdır.
- Konaklama kapasitesini %50 yabancı misafirlerle dolduran tesislere vergi yapılandırması yapılmalıdır.
- Turizm sektörümüzü ayakta tutabilmek için; Turizm Bakanlığı tarafından özellikle Avrupa'da tanıtım kampanyaları yapılmalıdır.

2.7. ENERJİ

Yenilenebilir enerji konusunda Türkiye dünya ortalamasının üzerinde bir kaynağı devreye almış olmakla birlikte, güneş ve rüzgar enerjisindeki potansiyelimiz göz önüne alınarak bu oranı acilen daha yukarıya taşımak zorundayız. Böylelikle doğalgaz başta olmak üzere fosil yakıtlara ve dışa bağımlılığımızı daha da azaltmak mümkün olacaktır.

- Yeni rüzgar ve güneş enerjisi projelerine bağlantı izni verilmeli, trafo ve hat kapasitesi artırılmalı, ödeme vadeleri kısaltılmalı, depolama altyapısı artırılmalı, alım garantileri ve regülasyon konusundaki belirsizlikler ortadan kaldırılmalıdır.
- Yenilenebilir Enerji alanında yatırım yapan firmaların yatırım dönemine ilişkin olarak düşük faizli kredi ve vergi indiriminin yanı sıra işletme dönemlerinde uygun süreli SGK prim indiriminin yanı sıra bu firmaların üretimlerine alım garantisi verilmelidir.
- İmalat sanayiinde elektrik ve doğalgazdan tahsil edilen KDV oranları yıl sonuna kadar %1'e düşürülmelidir.
- Konut ve işyerlerine yönelik olarak acil bir etkin enerji tasarruf planı yürürlüğe konulmalıdır.
- Televizyon ve sosyal medya aracılığı ile halkın enerji okur yazarlığını artıracak eğitim programları ve sektörel farkındalık kampanyaları yapılmalıdır.
- Stratejik ve ekonomik olarak yeni enerji koridorlarının belirlendiği bu günlerde ülkemizin geleceğe yönelik stratejik önemi ve enerji arz güvenliğini etmek üzere; bölgemizde planlanan yeni enerji hatlarının Türkiye üzerinden veya karasularından geçecek şekilde inşa edilmesi hususunda aktif bir dış politika yürütülmelidir.

2.8. YURT DIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

Türkiye'nin yurt dışında üstlendiği taahhüt işleri 23-30 milyar dolar bandında seyretmektedir.

Bu gelirlerin savaş bölgesindeki payları; Irak'ta %7, Suudi Arabistan'da %5.8, küçük bir miktarda Katar ve Bahreyn'dedir. Savaş nedeniyle bölgede gerçekleştirilen projelerde 4-5 milyar dolar civarında geçici bir aksama olsa da, savaş sonunda oluşacak potansiyeli iyi değerlendirerek ilave projelerin Türk müteahhitler tarafından gerçekleştirilmesi için yoğun bir diplomatik girişim yapılmalı, iş insanları ile birlikte ortak toplantılar organize edilmelidir.

GELECEK
PARTISI

www.gelecekkpartisi.org.tr